

3.3. PRIKAZ GOSPODARSKIH I DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

Možemo samo ponoviti neke bitnije smjernice važne za prostorno određenje. U cjelini promatran, gospodarski razvoj temeljit će se na intenzivnijem razvitku ugostiteljsko-turističke djelatnosti, prometa i veza te poljodjelstva i industrijsko-servisnih usluga. Intenzitet rasta i razvoja gospodarstva sigurno će biti u korelaciji s razvojem potrebne infrastrukture i demografskim mogućnostima.

Temeljne odrednice razvitka gospodarskih djelatnosti odredit će tržište i poduzetnički interesi tako da je realno očekivati možda i nove, dosad u gospodarskoj strukturi Općine nezastupljene grane iako će budući gospodarski razvitak biti usmjeren na razvitak tradicijski važnih i tržišno potvrđenih djelatnosti - poljodjelstva, posebice vinogradarstva kao ekološki čistih proizvodnja, zatim marikulture, osobito turizma i ugostiteljstva

U skladu s već opisanim mogućnostima i ograničenjima prostornog razvoja, prirodni potencijal Općine karakterizira razmjerno oskudan potencijal sirovinskih resursa. S druge strane, veliko bogatstvo prirodnih uvjeta zajedno s naslijeđenim materijalnim i kulturnim svojstvenostima objedinjuje se i Planom se postavlja **prostorni temelj** za daljnji razvoj, posebno određenih vrsta djelatnosti.

Obzirom na veliku gospodarsku važnost **ugostiteljsko-turističke privrede** u ukupnoj gospodarskoj strukturi Općine razvoj ove gospodarske grane predstavlja prioritetni zadatak u kreiranju i osmišljavanju turističkog proizvoda Općine. Potrebno je obratiti pažnju na:

- izgradnju turističkih kapaciteta u suglasju s novim kriterijima, zahtjevima i standardima,
- izgradnju vila, bungalova, apartmanskih naselja umjesto velikih hotelskih zdanja poštujući nove težnje prema privatnosti gostiju tijekom ljetnih odmora,
- obnovu starih tradicijskih napuštenih stambenih i naseobinskih struktura,
- razvoj privatnih manjih turističkih gazdinstava - obiteljskih pansiona,
- razvoj izletničkog i lovno-gostinstva koristeći se visovima Sv. Ilije.

a sve u ambijentu krajobrazno očuvanom, ekološki čistom.

Sukladno rečenom, planirani razvoj gospodarskih djelatnosti Općine polazi prvenstveno od utvrđene činjenice da prirodni resursi pružaju velike mogućnosti za razvoj turističkog gospodarstva. Planom su predviđene dvije turističke zone i četiri turističke lokacije uključivo hotel «Faraon» u naselju Trpanj. Mogućnosti smještaja ukupno 1460 kreveta u čvrstim hotelskim smještajnim kapacitetima visokog standarda s mogućnošću cjelogodišnjeg boravka treba konačno utvrditi izradom urbanističkih planova uređenja (UPU) i detaljnih planova uređenja *turističkih zona* (DPU), koji svoja rješenja trebaju temeljiti na vrijednostima prostora koje treba štiti. U *turističkim zonama* predviđa se izgradnja stacionarnih hotelskih građevina i apartmana i apartmanskih zgrada sa svim pratećim sadržajima. Objekte i sadržaje treba predvidjeti za cjelogodišnje korištenje, koje treba promatrati u svezi s budućom zračnom lukom na otoku Korčuli i mostom Klek - Brijesta, čije će izgradnje omogućiti dulju turističku sezonu od današnje. Bilo bi to značajno proširenje turističke ponude u odnosu na današnje mogućnosti. S ovim u vezi treba promatrati i potrebu ostvarenja programa *«uređenih plaža»* sa svim potrebnim funkcionalnim objektima, koji se podrazumijevaju pod terminom *«uređena plaža»* (ugostiteljski sadržaj ukupno 50 m² zatvorenog prostora na svakoj plaži, parkiralište, sanitarni objekti, kabine za presvlačenje, mogućnost unajmljivanja, mogućnost rekreacijskih aktivnosti izvan samog kupanja i sl.).

Jača industrijska proizvodnja i veći industrijski pogoni s ekološkog i prostornog stajališta u Općini nisu prihvatljivi. Za manju proizvodnu djelatnost i servisne usluge u naselju Trpanj predviđene su tri površine. Površina za gospodarsku namjenu, gospodarske lokacije u okviru GPN Trpanj: zatečene «Trpanj 1» i znatno manja površina za gospodarsku namjenu «Trpanj 2». U okviru Gornje Vručice planira se gospodarska zona «G. Vručica». Sve treba dodatno komunalno opremiti.

Povoljne klimatske prilike i svojstvena kvaliteta tla utječu i na mogućnosti razvoja **poljodjelstva**, osobito vinogradarskih i povrtlarskih kultura te maslinarstva. Moguć je intenzivan uzgoj južnih kultura, uz pretpostavku da je riješen problem vode. Poljodjelstvo je, zbog polustoljetne zapostavljenosti neophodno reafirmirati i revitalizirati te je učiniti jednom od najznačajnijih gospodarskih djelatnosti s ciljem postizanja usklađenog i ravnomjernog prostornog razvitka i suzbijanja depopulacijskih trendova. Vinogradarstvo, maslinarstvo i povrtlarstvo grane su poljodjelstva koje imaju velike pogodnosti intenzivnog razvitka. Planom se predviđaju poljodjelske površine i to: osobito već spomenuta polja te ostale poljodjelske površine.

Posebni pažnju treba posvetiti obnovi i razvitku obiteljskih poljodjelskih gospodarstava kao temelja hrvatskog poljodjelstva. Uzimajući u obzir brojnost onih što su još vezani za zemlju, usmjerenje razvoja Općine i prema poljoprivredi teško će se ostvariti bez znatnijeg interesa za ulaganje u tu granu privrede.

Čisto more i njegove ostale svojstvenosti daju temelj za razvoj marikulture i kaveznog uzgoja riba (H2). Do sada su u Općini razmjerno nedovoljno razvijene ove gospodarske djelatnosti. Budući razvoj djelatnosti *kaveznog uzgoja ribe* zahtijevat će osim problematike samog smještaja kaveza u moru i uzgoja ribe i problematiku funkcioniranja proizvodnog procesa u dijelu što ga čini komponenta na kopnu koju treba riješiti na odgovarajući način kad se za to ukaže potreba, a prije pokretanja same proizvodnje.

Imajući u vidu postojeću razvijenost gospodarstva i svojstvenosti prirodnih potencijala za razvoj, može se ustvrditi da su mogućnosti gospodarskog razvoja raznolike, te da upućuju na daljnje razvijanje turizma, poboljšavanjem njegove kvalitete i strukture, servisa, marikulture i konačno poljodjelstva, koje bi trebalo razvijati ne samo na kulturi vinove loze i masline.

Bolja povezanost prostora naselja Trpanj s ostalim prostorima poluotoka Pelješca, županije i Države, pa i šire pogodovat će razvoju prometa i navedenih gospodarskih djelatnosti, a pogodovat će i razvoju upravnih funkcija, koje će još više učvrstiti njenu poziciju u sustavu naselja.

Planom nisu predviđena mjesta kao posebne parcele za možebitnu izgradnju novih ili prenamjenu postojećih zgrada iz skupine društvenih djelatnosti. Izgradnja novih ili prilagodba postojećih zgrada moguća je u sklopu građevinskog područja naselja.

3.4. UVJETI KORIŠTENJA UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA

Uređivanje prostora unutar obuhvata Plana kao što je izgradnja građevina, uređivanje zemljišta te obavljanje drugih djelatnosti iznad, na ili ispod površine zemlje može se obavljati isključivo u suglasju s ovim Planom, odnosno postavkama koje iz njega proizlaze. Načelno, uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora mogu se shvatiti kao sustav složen od

- popisanih uvjeta za uređivanje određenih dijelova prostora,
- posebnih uvjeta za korištenje pojedinih prostora i
- područja osobite zaštite dijelova Općine.

- Područja posebnih uvjeta uređivanja**, obuhvaćaju zone, predviđene za donošenja prostornih planova užih prostornih cjelina, odnosno urbanističkih planova uređenja i detaljnih planova uređenja. Do donošenja prostornih planova užih prostornih cjelina, u posebnim slučajevima, mogu se za te cjeline izdavati uvjeti uređenja prostora sukladno *Izmjenama i dopunama zakona o prostornom uređenju* (NN 100/04) i *Uredbi o uređenju i zaštiti zaštićenog područja mora* (NN 128/04)

TABLICA 3-19: PLANIRANI SU SLIJEDEĆI PROSTORNI PLANOVI (članak 116. Odredaba Plana):

A	GP. NASELJA/DIJELA NASELJA	UPU 1:2000/1:2000		
		NAZIV LOKALITETA	OBUH VAT	UKUPNO HA
1	DUBA PELJEŠKA	Naselje Duba Pelješka,	Neizgrađeni dio naselje Duba Pelješka, (bez luke Dube	
2	DUBA PELJEŠKA - LUKA	Luka naselja Duba Pelješka	Luka Dube Pelješke i TL „Kamp Duba“	11,6
3	DONJA VRUĆICA	Naselje Donja Vručica	Neizgrađeni dio GPN Donja Vručica	0,53
4	GORNJA VRUĆICA	Naselje Gornja Vručica	Neizgrađeni dio GPN Gornja Vručica	0,55
5	TRPANJ - CENTAR	Centar naselja Trpanj	Centralni dio naselja. TL "Faraon", TL "Blaca", ŠRC "Trpanj", GL "Trpanj 1 i 2", LN „Trpanj“ s uređenjem obale i mora.	221,13
6	TRPANJ - ZPAD	Zapadni dio naselja Trpanj – put villa	Zapadni dio naselja Trpanj, od TL „Faraon“ zapadno. Obuhvaća „potez villa“.	12,00
7	TRPANJ - LUKA	Istočni dio naselja Trpanj - Luka	Dio naselja Trpanj - Luka, TL "Kamp Luka", TL „Luka 1“ te pripadajuće uređene plaže s uređenjem obale i mora.	42,86
B	IZDVOJENO GP. (T, K, I, R)			
1	TZ "JAVIĆ-ZAGLAV" (T2)	Duba Pelješka	TZ "Javić-Zaglav" s pripadajućim privezom i plažom	15,42
2	TZ "DIVNA" (T2)	Uvala Divna	TZ u uvali Divna s pripadajućom uređenom plažom "Divna"	9,52
3	GZ „GORNJA VRUĆICA“	Gospodarska zona u Gornjom Vručici	Obuhvaća cijelu gospodarsku zonu	3,26
	Luka nautičkog turizma "TRPANJ"	Trpanj	Obuhvat luke nautičkog turizma (LN) na kopnu i moru u okviru UPU „Trpanj – centar“	
C			PPPPPO	
	Nije planirano		Nije planirano	

Općina može spajati više ovim Planom planiranih UPU-a u jedan veći UPU prema potrebi

2. Područja posebnih uvjeta korištenja. U okviru odredaba ovoga Plana to se poglavito odnosi na zaštitu prirodnog i kultiviranog krajobraza i korištenje toga prostora sukladno posebnim uvjetima. Prostor ničim ne smije biti narušen, pa to prilikom planiranja i izdavanja uvjeta uređenja prostora treba imati na umu. Područja posebnih uvjeta korištenja su:

a/ osobito vrijedni predjel – prirodni i kultivirani krajobraz:

- šuma u naselju Trpanj «Glavice» (od Gradine do uvale Blace s uvalom Blace),
- visovi u pozadini naselja Trpanj i zapadni dio Općine Trpanj osobito priobalje od uvale Divna do Zaglavca (PPDNŽ) te padine Sv. Ilije od prijevoja Vlačica prema istoku do doline Prosik i prema zapadu Općine (područje s dijelom u Općini Orebić tvori cjelinu i potencijalni je prostor za određenu razinu zaštite), pa se predlože pokretanje postupka za stavljanje pod zaštitu.

b/ pojedinačna prirodna krajobrazna vrijednost:

- skupina stoljetnih čempresa uz crkvu Sv. Jurja – Gornja Vrućica;
- skupina stoljetnih čempresa uz crkvu Sv. Kuzme i Damjana - Donja Vrućica;

pa se predlože pokretanje postupka za stavljanje pod zaštitu.

Isto se odnosi i na posebne uvjete korištenja:

- a) koridora cestovnih prometnica,
- b) terena u sklopu koridora dalekovoda, te
- c) površina u okviru vodnog gospodarstva

Sve u skladu s propisima.

3. Područja posebnih uvjeta zaštite odnose se na:

a/ Režim zaštite područja prirodnog nasljeđa, koji

obuhvaća sve vrijedne šumske, poljodjelske i parkovne prostore. Obuhvaća zaštitu krajobraza: *prirodnog, kultiviranog*, odnosno područja izrazitih prirodnih i ruralnih krajobraznih vrijednosti te obuhvaća zaštićene spomenike i objekte prirode.

b/ Režim zaštite područja kulturnog nasljeđa podrazumijeva:

- Režim zaštite kulturnog dobra. Obuhvaća *režim zaštite naselja i dijelova naselja* kulturno-povijesnih spomeničkih i ambijentalnih vrijednosti te *režim zaštite arheološke zone, pojedinog arheološkog nalazišta (kopnenog i pomorskog), sakralne, civilne* i slične građevine.
- Režim zaštite okolnog prostora oko kulturnog dobra. Obuhvaća *režim zaštite prostornog sklopa* - kao složenog oblika zaštite. Sklop predstavlja jedinstvenu oblikovnu cjelinu građevine ili građevina naselja i izvornog, ili modificiranog neposrednog okolnog prirodnog prostora (kontaktnog prostora) u kojemu je dotična građevina, ili su građevine naselja tijekom vremena nastale. Smatra se vrlo važnim zaštititi i građevinu (građevine) i prostor u kojemu je ona nastala, ili su one nastale, kao jednu funkcionalnu i oblikovnu cjelinu, odnosno sklop, u izvornom smislu.
- Režim zaštite kultiviranog i kulturnog krajobraza. Obuhvaća *režim zaštite kultiviranog i kulturnog krajobraza* - područja izrazitih prirodnih poljodjelskih i osobito urbanih, odnosno tradicijskih ruralnih struktura kao krajobraznih vrijednosti posebno u pogledu iz određenih smjerova. Drugim riječima, fenomena u prostoru poradi kojih se na njih uspostavljaju zaštićene vizure.

Prije bilo kakvih zahvata na prirodnim vrijednostima predviđenim za zaštitu

- a) potrebno je izvršiti potpunu inventarizaciju i valorizaciju staništa te zaštititi vrste područja;
- b) potrebno je u što većoj mjeri zadržati prirodne kvalitete prostora, odnosno posvetiti pažnju očuvanju cjelokupnog prirodnog krajobraza i okruženja;
- c) prirodne krajobraze treba štiti od nove izgradnje, a kao posebnu vrijednost treba očuvati područja prekrivena autohtonom vegetacijom te obalno područje (prirodne plaže i stijene) te more i podmorje kao ekološki vrijedna područja;

- d) potrebno je osigurati racionalno korištenje prirodnih dobara bez oštećivanja ili ugrožavanja njenih dijelova i uz što manje narušavanje ravnoteže prirodnih čimbenika;
- e) u cilju sprječavanja nepovoljnih utjecaja na biološku raznolikost i krajobrazne vrijednosti potrebno je propisati mjere zaštite na temelju kojih će nadležna služba koja se bavi poslovima zaštite prirode pri Uredu državne uprave u županiji utvrditi posebne uvjete zaštite prirode za građenje i izvođenje radova i zahvata u područjima određenim člankom 38. stavak 2. *Zakona o zaštiti prirode*;
- f) za planirane zahvate u prirodi, koji sami ili s drugim zahvatima mogu imati bitan utjecaj na ekološki značajno područje, ili zaštićenu prirodnu vrijednost, treba propisati obvezu provođenja postupka ocjene prihvatljivosti zahvata za prirodu sukladno *Zakonu o zaštiti prirode*.

Za elemente kulturnog nasljeđa vidi **tablicu 4.** odredaba za provođenje ovoga Plana

Važan dio stroge zaštite kulturno-povijesnih građevina i ansambala tradicijskih ruralnih cjelina predstavlja zaštita neposrednog "**kontaktnog prostora**" oko kulturno-povijesnih struktura i građevina, koji s navedenim strukturama tvori vrijedne krajobrazne prostorne sklopove izrazitih lokalnih ambijentalnih obilježja. Granice i površine određene su na katastarskim podlogama na grafičkom listu br. 4: "*Građevinska područja naselja i područja posebnih uvjeta korištenja*" na katastarskim podlogama u mjerilu 1:5000.

Naselja, dijelovi naselja i građevine inventarizirane ovim Planom prikazani su na grafičkom listu br.: 3c "*Kulturno nasljeđe*", i u **tablici 4.** odredaba za provođenje ovoga Plana.

Prostori posebnih uvjeta korištenja, uređivanja i zaštite prostorno su određeni na grafičkom listu br. 3c₁: "*Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora – uvjeti, ograničenja i posebne mjere*" u mjerilu 1:25000 i grafičkom listu br. 4: "*Građevinska područja naselja i područja posebnih uvjeta korištenja*" u mjerilu 1:5000.

3.4.1. ISKAZ POVRŠINA ZA POSEBNO VRIJEDNA I OSJETLJIVA PODRUČJA I PROSTORNE CJELINE

TABLICA 3-20:

RED. BR.	OPĆINA TRPANJ	OZNAKA	HEKTARA	% OD POVRŠINE ŽUPANIJE	ST/HA	HA/ST
2.0.	ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA ZAŠTIĆENE CJELINE					
2.1.	ZAŠTIĆENA PRIRODNA BAŠTINA	UKUPNO	2424,3	1,3591	0,36	2,79
	Nacionalni park	NP			0,36	2,78
	Park prirode	PP			2,17	0,46
	Ostali zaštićeni dijelovi prirode		2424,3	1,3591	0,53	1,90
	<i>prirodni krajobraz</i>		2415,2	1,3540	2,42	0,41
	Visovi u pozadini naselja Trpanj (Straža, Rota i dolina Prošik)		400,5	0,2246	95,92	0,01
	Padine visova Sv. Ilije zapadnog dijela Općine		1655,8	0,9283	95,92	0,01
	Područje Zabrđa sjeverno od naselja Donja Vručica		358,9	0,2012	0,36	2,79
	<i>kultivirani krajobraz</i>		9,1	0,0051	0,36	2,78
	Trpanjsko polje		9,1	0,0051	2,17	0,46
2.2.	ZAŠTIĆENA GRADITELJSKA BAŠTINA	UKUPNO	35,6	0,0200	24,43	0,04
	Arheološka područja					
	nisu znanstveno utvrđenih površina					
	Povijesne graditeljske cjeline		9,52	0,0053		
	<i>vrijedne ambijentalne ruralne cjeline</i>		2,42	0,0014		
	G. Vručica (zaselci Kračinići, Novačići)					
	D. Vručica (zaselci Ženjevka, Veli Vrh, Donje selo, Šeputi)					
	<i>površine zaštićenih gradsko-seoskih cjelina</i>		6,07	0,0034		
	Poluurbana cjelina naselja Trpanj (Naselje, Dekovići, Žalo)		6,07	0,0034		
	<i>zaštićena groblja</i>		1,03	0,0006		
	Sv. Rok – Trpanj		0,41	0,0002		
	Sv. Križ -Trpanj		0,01	0,0000		
	Sv. Juraj – G. Vručica		0,35	0,0002		
	Sv. Kuzma i Damjan – D. Vručica		0,25	0,0001		
	Sv. Margarite - Duba		0,01	0,0000		
	Kontaktni prostori					
	<i>sklopovi prirodne I graditeljske baštine</i>		26,09	0,0146		
	Sklop Sv. Roka s grobljem - Trpanj		5,81	0,0033		
	Sklop Sv. Jurja s grobljem – Gornja Vručica		1,50	0,0008		
	Sklop Sv. Paškala I zaselka Kračinići – G. Vručica		13,92	0,0078		
	Sklop Blažene Gospe od Milosrđa – G. Vručica		3,12	0,0017		
	Sklop Sv Kuzme i Damjana s grobljem – D. Vručica		1,74	0,0010		
	OPĆINA TRPANJ	UKUPNO	2459,9	1,3791	0,354	2,83

3.4.2. ZAŠTITA PRIRODNOG NASLJEĐA

Planom su utvrđene mjere zaštite prostora, odnosno zaštite:

- a) krajobraznih vrijednosti;
- b) prirodnih vrijednosti;
- c) kulturno povijesnih cjelina.

U smislu odredbi *Zakona o zaštiti prirode* (NN 70/05) na području Općine nema zakonom zaštićenih dijelova prirode.

Ovim Planom utvrđuju se, na temelju zakonskih propisa i standarda te slijedom prijedloga PPDNŽ, sljedeći vrijedni dijelovi prirode:

a/ osobito vrijedni predjel – prirodni i kultivirani krajobraz:

- šuma u naselju Trpanj «Glavice» (od Gradine do uvale Blace s uvalom Blace),
- visovi u pozadini naselja Trpanj i zapadni dio Općine Trpanj osobito priobalje od uvale Divna do Zaglavca (PPDNŽ) te padine Sv. Ilije od prijevoja Vlačica prema istoku do doline Prosik i prema zapadu Općine (područje s dijelom u Općini Orebić tvori cjelinu i potencijalni je prostor za određenu zaštitu), pa se predlože pokretanje postupka za stavljanje pod zaštitu.

b/ pojedinačna prirodna krajobrazna vrijednost:

- skupina stoljetnih čempresa uz crkvu Sv. Jurja – Gornja Vručica;
- skupina stoljetnih čempresa uz crkvu Sv. Kuzme i Damjana - Donja Vručica;

pa se predlože pokretanje postupka za stavljanje pod zaštitu.

Za gradnju unutar zaštićenih prirodnih područja, odnosno za obavljanje radnji unutar zaštićenih područja, potrebno je ishoditi uvjete zaštite prirode, odnosno dopuštenje, sukladno odredbama čl.38. i 127. *Zakona o zaštiti prirode*.

Sva područja prirodnih vrijednosti, kao i sva područja (zone) zaštite krajobraznih vrijednosti i vizura opisani su u pisanom dijelu Plana. Područja zaštite, unutar kojih granica se provode odredbe iz ovoga članka, urisana su na kartografskom prikazu br.3a: "Uvjeti za korištenje, uređivanje i zaštitu prostora – prirodne vrijednosti" u mjerilu 1:25000 i kartografskom prikazu br. 4: "Građevinska područja naselja i područja posebnih uvjeta korištenja" u mjerilu 1:5000.

3.4.3. ZAŠTITA KULTURNIH DOBARA

A/ OPĆA NAČELA ZAŠTITE

Povijesne naseobinske, graditeljske, vrtno-perivojne cjeline i kultivirani krajolici, kao i pojedinačne građevine spomeničkih obilježja s pripadajućim parcelama, te fizičkim i vizualnim okolišem, moraju biti na stručno prihvatljiv i vrstan način uključeni u budući razvitak Općine.

Zaštita kulturno-povijesnih vrijednosti podrazumijeva ponajprije sljedeće:

- a) očuvanje i zaštitu kultiviranoga krajolika kao temeljne vrijednosti prostora;
- b) poticanje i unapređivanje održavanja i obnove zapuštenih poljodjelskih zemljišta, zadržavajući njihov tradicijski i prirodni ustroj;
- c) zadržavanje povijesnih trasa putova (starih cesta, pješačkih staza, poljskih putova);
- d) očuvanje povijesnih naseobinskih cjelina (zaselaka i izdvojenih sklopova) u njihovu izvornom okruženju, s povijesnim graditeljskim ustrojem i naslijeđenom parcelacijom;
- e) oživljavanje starih osamljenih gospodarstva etnološke, arhitektonske i ambijentalne vrijednosti;
- f) očuvanje i obnovu tradicijskog graditeljstva ali i svih drugih povijesnih građevina spomeničkih svojstava, kao nositelja prepoznatljivosti prostora;
- g) očuvanje povijesne slike, volumena (gabarita) i obrisa naselja, naslijeđenih vrijednosti krajolika i slikovitih pogleda (vizura);
- h) očuvanje i njegovanje izvornih i tradicijskih sadržaja, poljodjelskih kultura i tradicijskog načina obrade zemlje;
- i) zadržavanje i očuvanje prepoznatljivih toponima, naziva naselja, zaselaka, polja, vodotoka i uvala, od kojih neki imaju simbolična i povijesna značenja
- j) očuvanje prirodnih značajki predjela kao što su obale mora, prirodne šume, bare, kultivirani krajolik - budući da pripadaju ukupnoj prirodnoj i stvorenoj baštini.

B/ OPĆE ODREDBE I UPRAVNI POSTUPAK PRI ZAŠTITI KULTURNO-POVIJESNE BAŠTINE

Odredbe za uspostavu i provođenje mjera zaštite i obnove kulturnih dobara proizlaze iz Zakona i Uputa, koji se na nju odnose (uključujući i sve naknadne izmjene i dopune):

- a) *Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara* (NN 69/99);
- b) *Zakona o gradnji* (NN 52/99);
- c) *Zakona o prostornom uređenju* (NN 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 100/04);

Propisanim mjerama utvrđuju se obvezatni upravni i nepravni postupci te način i oblici graditeljskih i drugih zahvata na:

- a) pojedinačnim spomeničkim građevinama,
- b) građevnim sklopovima,
- c) arheološkim lokalitetima,
- d) parcelama na kojima se spomeničke građevine nalaze
- e) predjelima (zonama) zaštite naselja

Posebnom konzervatorskom postupku osobito podliježu sljedeći zahvati na zaštićenim građevinama, sklopovima, predjelima i lokalitetima:

- a) popravak i održavanje postojećih građevina,
- b) funkcionalne prenamjene postojećih građevina,
- c) nadogradnje, prigradnje, preoblikovanja i građevne prilagodbe (adaptacije),
- d) rušenja i uklanjanja građevina ili njihovih dijelova,
- e) novogradnje na zaštićenim parcelama ili unutar zaštićenih predjela,
- f) izvođenje radova na arheološkim lokalitetima.

U skladu s navedenim zakonima, za sve nabrojene zahvate na građevinama, sklopovima, predjelima (zonama) i lokalitetima, za koje se ovim Planom utvrdi obaveza zaštite, kod nadležne ustanove za zaštitu spomenika (Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine - Konzervatorski odjel u Dubrovniku) potrebno je ishoditi zakonom propisane suglasnosti:

- a) *posebne uvjete* (u postupku izdavanja lokacijske dozvole),
- b) *prethodno odobrenje* (u postupku izdavanja građevne dozvole) i
- c) *nadzor* u svim fazama radova, koji provodi nadležni Konzervatorski odjel u Dubrovniku.

Zaštićenim kulturnim dobrima, kod kojih su utvrđena spomenička svojstva i na koje se obavezno primjenjuju spomeničke odredbe i postupci, smatraju se sva dobra koja su u ovom Prostornom planu popisana kao:

- a) zaštićena kulturna dobra (Z);
- b) registrirani spomenici (R);
- c) preventivno zaštićena kulturna dobra (P);
- d) evidentirana (E)

Za ostale građevine označene kao evidentirane planom (Ep), za koje se predlaže zaštita na lokalnoj općinskoj razini najčešće lokalne važnosti, opisani postupak nije obavezan, ali je preporučljiv ukoliko organi lokalne uprave u provedbi ovoga Prostornoga plana nađu interes i potrebu za savjetodavnim sudjelovanjem Službe zaštite.

Temeljem evidencije (inventarizacije) provedene prilikom izrade ovoga Plana, uz ranije registrirana (R), zaštićena (Z) i preventivno zaštićena (P) kulturna dobara, Uprava za zaštitu kulturne baštine - Konzervatorski odjel u Dubrovniku po službenoj će dužnosti (na prijedlog Općine) pokrenuti postupak dokumentiranja te donošenja *Rješenja o zaštiti* za sve vrednije zgrade, predjele (zone) i lokalitete koji su na kartama i tablici 4. odredaba za provođenje ovoga Plana *predloženi za zaštitu*, ukoliko utvrdi opravdanost takvog prijedloga. Do donošenja odgovarajućega rješenja, na sva tako predložena kulturna dobra treba primjenjivati iste mjere i propisane postupke, kao i za trajno zaštićena dobra, kako u međuvremenu ne bi došlo do njihove degradacije nestručnim postupanjem ili neadekvatnim korištenjem.

Sastavni dio ovih Odredbi za provođenje je tablični popis kulturnih dobara i drugih vrednijih kulturno-povijesnih tvorevina u kojemu je utvrđen i odgovarajući spomenički status (Z, R, P, E, Ep) važno za primjenu svih mjera zaštite navedenih u ovim odredbama.

Popis identificiranih kulturnih dobara s podacima o zaštiti navedena je u tablici 4. odredaba za provođenje ovoga Plana.

Ovim Planom određene su zone zaštite kulturnih dobara:

A/ Djelomična zaštita povijesnih struktura – zona „B“. (Stroga zaštita ovim Planom)

Uvjetuje se u dijelovima kulturno-povijesne cjeline, koja sadrži vrijedne elemente povijesnih struktura različitog stupnja očuvanosti. Sustavom mjera zaštite u ovoj zoni, odnosno zonama, koje se nalaze na području kulturno-povijesne cjeline unutar prostornih međa, utvrđenih rješenjem o utvrđivanju svojstava kulturnog dobra ili utvrđenih ovim Planom, uvjetovat će se zaštita i očuvanje osnovnih elemenata povijesne planske matrice i karakterističnih skupina građevina, pojedinih građevina i drugih za ukupnost određene kulturno-povijesne cjeline važnih vrijednosti, a prije svega oblika građevina i sklopova, gabarita i povijesnih sadržaja. Na području ove zone uvjetovat će se intervencije u smislu prilagođavanja funkcija i sadržaja suvremenim potrebama, ali bez bitnih fizičkih izmjena sačuvanih elemenata povijesnih struktura. Prihvatljive su metode konzervacije, rekonstrukcije, interpolacije, rekompozicije i integracije u cilju povezivanja povijesnih s novim strukturama i sadržajima, koji proizlaze iz suvremenih potreba. Primjenjuje se na:

- a) pojedinačna kulturna dobra, sklopove i zaštićene cjeline visoke vrijednosti;
- b) arheološke lokalitete;
- c) zaštićeni kultivirani i/ili kulturni krajobraz.

B/ Ambijentalna zaštita – zona „C“. (Umjerena zaštita ovim Planom)

Uvjetuje se u dijelovima kulturno-povijesne cjeline s proriđenim povijesnim strukturama ili bez značajnih primjera povijesne izgradnje, koji osiguravaju kvalitetnu i funkcionalnu prezentaciju kulturno-povijesnih vrijednosti zona potpune ili djelomične zaštite (zone „A“ i „B“). Na području ove zone prihvatljive su sve intervencije, uz pridržavanje osnovnih načela zaštite kulturno-povijesne cjeline. Pri radovima na uređenju prostora prihvatljive su metode obnove postojećih struktura i izgradnja novih, uz uvjet očuvanja ambijentalnih karakteristika kulturno-povijesne cjeline, napose tradicijskih oblika krajobraznog karaktera i harmoničnog sklada cjeline. Primjenjuje se na:

- a) pojedinačna kulturna dobra, sklopove i cjeline ambijentalne vrijednosti;
- b) zonu neposredne okolice visokovrijednih kulturnih dobara (zona umjerene zaštite ili kontaktna zona);
- c) za kultivirani krajobraz evidentiran i razgraničen ovim Planom.

U kontaktnoj zoni utvrđenoj ovim Planom oko pojedinačnog zaštićenog dobra, ili zone „B“ primjenjuju se uvjeti gradnje i uređenja ambijentalne ili umjerene zaštite utvrđeni ovim Planom. Izvan građevinskih

područja, umjerena zaštita u kontaktnoj zoni primjenjuje se na način da se ne dozvoljavaju uređenja i zahvati u prostoru kojima se ugrožava ambijentalni kvalitetu zatečenog prirodnog ili kultiviranog krajobraza, uništavaju suhozidi, gomile i ostale ruralne strukture te zatečena visoka vegetacija.

Na zone preventivne zaštite utvrđene sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03, 157/03), primjenjuju su uvjeti djelomične „B“ i ambijentalne „C“ zaštite, sukladno posebnim konzervatorskim uvjetima. U okviru zona „B“ ili „C“ zaštite, gradnja je moguća samo uz prethodno pribavljene posebne uvjete Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Dubrovniku.

U arheološkim zonama (arheološkim lokalitetima) obavezna je primjena sljedećih mjera zaštite:

- a) zabranjuje se intenzivno poljodjelsko korištenje tla, te se zabranjuje duboko oranje preko 0,40 m;
- b) zabranjuje se svaka izgradnja, iznimno je moguća gradnja u svrhu prezentacije arheološkoga nalazišta, parterno uređenje i izvedba propusta za važnije infrastrukturne vodove;
- c) svaka možebitna izgradnja, za koju se u posebnom postupku utvrđuju uvjeti, koja podrazumijeva iskop (temeljenje, podrumljenje, instalacijski rov) uvjetuje se prethodnim arheološkim istraživanjima, a kod manjih zahvata samo arheološkim nadzorom prilikom izvođenja radova.
- d) sva izgradnja na navedenim lokalitetima uvjetovana je rezultatima arheoloških istraživanja, bez obzira na prethodno izdane uvjete i odobrenje.

Za arheološke lokalitete koji su evidentirani (E) na temelju povremenih pojedinačnih nalaza, ili su indicirani putem toponima, a ne postoje utvrđene granice zaštite (na kartama građevnih područja su označeni širi areali mogućeg rasprostiranja nalaza), ne propisuju se direktivne mjere zaštite već je prilikom izvođenja građevnih radova potrebno upozoriti naručitelje radova na moguće nalaze zbog čega je potreban pojačani oprez, te je u slučaju bilo kakvih arheoloških nalaza potrebno odmah obustaviti radove i obavijestiti nadležni Konzervatorski odjel, koji će odrediti daljnje mjere postupanja.

Istraživanje lokaliteta i iskapanje nalaza dopušteno je samo uz prethodno odobrenje nadležnog tijela i uz uvjet da se svi nalazi nakon dovršenih istraživanja i iskapanja stručno konzerviraju, a pokretni nalazi predaju na čuvanje nadležnom muzeju;

Područje arheološkog lokaliteta za koje je utvrđeno svojstvo kulturnog dobra ili dijelovi tog područja mogu biti predmet kupoprodaje samo pod uvjetima iz članka 36.– 40. *Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara*.

Za svaku **pojedinačnu povijesnu građevinu** kod koje su utvrđena spomenička svojstva (prema inventarizacijskoj listi) kao najmanje granice zaštite utvrđuje se pripadna parcela ili njen povijesno vrijedni dio. Mjere zaštite primjenjuju se na građevine (parcele) navedene tablici 4. odredaba za provođenje ovoga Plana s odgovarajućom razinom zaštite. Za sve ostale evidentirane građevine navedene tablici 4. odredaba za provođenje ovoga Plana, koje se štite planom (Ep), mjere zaštite i obnove provodi lokalna uprava na temelju općih preporuka i odredbi Prostornoga plana.

Za evidentirane građevine kod kojih je predviđena zaštita na općinskoj (Ep) razini osobito se primjenjuju sljedeće mjere:

- a) nije dopušteno rušenje građevina već se propisuje njihovo održavanje i obnavljanje uz odgovarajuće prilagodbe novim funkcijama;
- b) povijesne građevine obnavljaju se cjelovito, zajedno s njihovim okolišem (vrtom, perivojem, voćnjakom, dvorištem, pristupom i sl.);
- c) raznim mjerama na razini lokalne zajednice poticati obnovu i održavanje starih, umjesto izgradnje novih kuća;

Vlasnici (korisnici) kulturnih dobara kod kojih su utvrđena spomenička svojstva mogu putem nadležne Uprave za zaštitu kulturne baštine iz državnoga, županijskog ili općinskog proračuna (ovisno o razini zaštite) zatražiti novčanu potporu za održavanje i vrsnu obnovu povijesno vrijednih kulturnih dobara.

Kod izdavanja uvjeta za izgradnju bilo koje vrste zgrade potrebno je paziti na mikroambijent naselja, tj. novogradnju uskladiti sa zatečenim tlorisnim i visinskim veličinama postojeće zgrade (ili postojećih zgrada u potezu) kako bi se ustrojio skladan graditeljsko-ambijentalni sklop.

Vlasnik kao i drugi imatelj kulturnog dobra dužan je provoditi sve mjere zaštite koje se odnose na održavanje predmetnog kulturnog dobra, a koje odredi nadležno tijelo;

Kulturno dobro ili njegovi dijelovi mogu biti predmet kupoprodaje samo pod uvjetima iz članka 36.– 40. *Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara*.

Zaštita naseobinske cjeline povijesnog dijela Trpanja temelji se na ranijem Rješenju negdašnjeg Regionalnog zavoda za zaštitu spomenika kulture u Dubrovniku (TR A/1), za koje je potrebno provesti postupak revizije granica i režima zaštite, sukladno novoj metodologiji koju provodi Služba zaštite.

Na jednoj građevinskoj čestici mogu se dozvoliti dvije stambene zgrade u slučaju kada se radi o očuvanju vrijedne tradicijske kuće uz koju se, na čestici u graditeljski skladnoj cjelini sa zatečenim ambijentom, može predvidjeti izgradnja nove kuće. Preporuča se staru kuću sačuvati i obnoviti, te ju koristiti za trajno ili povremeno stanovanje, pomoćni ili poslovni prostor u turističke svrhe (seoski turizam, tradicijsko zanatstvo).

Vrijedne gospodarske zgrade izgrađene u naseljima moraju se sačuvati bez obzira na (ne)mogućnost zadržavanja njihove izvorne namjene, s tim da se mogu prenamijeniti u poslovne prostorije ili u svrhu predstavljanja i promidžbe tradicijskog graditeljstva.

Zone zaštite, odnosno, prostori posebnih uvjeta korištenja, uređivanja i zaštite, prostorno su određene na kartografskom prikazu br. 3c₁: *“Uvjeti za korištenje, uređivanje i zaštitu prostora – uvjeti, ograničenja i posebne mjere”* i na kartografskom prikazu br. 3c₂: *“Uvjeti za korištenje, uređivanje i zaštitu prostora - pregled prostornih planova nižeg reda”* u mjerilu 1:25000 te na kartografskom prikazu br. 4: *“Građevinska područja naselja i područja posebnih ograničenja korištenja”*, prikazu na katastarskim podlogama i u mjerilu 1:5000.

3.5. RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

3.5.1. PROMETNI INFRASTRUKTURNI SUSTAV

U okviru Općine, prometni i elektroenergetski sustav dva su sustava koja su značajno prisutna u prostoru. Ostali sustavi, vodoopskrbni, odvod otpadnih voda i sustav telekomunikacijskih veza u smislu prostornih posljedica možemo smatrati manje važnim.

3.5.1.1. *Promet – cestovni, pomorski*

Cestovni promet

Na državnoj razini okosnica prometne mreža Općine i nadalje će biti državna cesta D-415. Hrvatska uprava za ceste i Dubrovačko-neretvanska županija sufinancirale su izradu *Prostorno-prometne studije cestovne mreže Dubrovačko-neretvanske županije*. Navedenu studiju izradio je Institut građevinarstva Hrvatske iz Zagreba u suradnji sa Županijskim zavodom za prostorno uređenje iz Dubrovnika, u rujnu 2000. godine. Prema *Studiji*, na području obuhvata ovoga Plana predviđena je

- ista trasa postojeće državne ceste D-415.

U prostornom planu se na planiranoj trasi planira izmještanje dijela trase koja prolazi kroz naselje Trpanj na prostor uz Trpanjsko polje, čime se zaobilazi središnji dio naselja Trpanj na putu u/iz trajektne luke Trpanj.

Planira se:

- cesta koja će iz naselja Orebić preko Podvlaštice u Općini Orebić i preko prijevaja Vlačica ući u Općinu Trpanj te se prelo lokaliteta Lozica spojiti na D-415,
- planira se lokalna cesta na potezu od buduće ceste prijevaj Vlačica – lokalitet Lozica – D-415 do ceste L-69002 (nešto istočnije od naselja D. Vručica).

Pomorski promet

Pomorski će se promet i u narednom planskom periodu razvijati po ustaljenim pomorskim koridorima i ne će doći do promjena u smislu nove izgradnje većih infrastrukturnih objekata. Planom su planirane:

luka otvorena za javni promet županijskog značaja (postojeća);

- luka u naselju Trpanj – postojeće trajektno pristanište;

luka otvorena za javni promet lokalnog značaja:

- luka u naselju Trpanj;
- luka u naselju Duba Pelješka;

luke nautičkog turizma (LN) - marine

- luka nautičkog turizma (LN) –marina «Trpanj» max 200 vezova,

privezišta

- privezište «Trpanj» - max. 10 vezova;
- privezište «Duba Pelješka» - max 10 vezova (pristan);

sportske luke (LS)

- sportska luka «Trpanj» s najviše do 200 vezova;

komunalni privez domicilnog stanovništva(KP)

- komunalni privez «Trpanj» za domicilno stanovništvo naselja Trpanj – max. do 50 vezova,
- komunalni privez «Duba Pelješka» za domicilno stanovništvo naselja Duba Pelješke– max. do 25 vezova.

a što je prikazano na grafičkom listu 2a: *“Infrastrukturni sustavi – promet – cestovni, pomorski”*.

Površine kopnenom i pomorskog dijela luka odredit će se obveznim UPU-om, za čiju će izradu kartografski materijal biti znatno precizniji. Raspoložive podloge nedovoljno su precizne za određenje obuhvata (koji bi u tome slučaju bio samo formalan).

Zračni promet

Heliodrom se planira u susjednoj Općini.

Pješački promet

Ovaj Plan pješački promet sagledava kroz stazu uz more, „*lungo mare*“, kao najvažniju komponentu pješačkog prometa na razini prostornog plana. Staza je planirana na potezu od uvale Belečica potezom «Villa», rivom u naselju Trpanj uz morskim dijelom park šume Gradina – Glavice uvalom Luka do planirane Turističke zone «Luka».

a što je prikazano na grafičkom listu 2a: „*Infrastrukturni sustavi – promet – cestovni, pomorski*“.

3.5.1.2. Poštanski i telekomunikacijski promet

Poštanski i telekomunikacijski promet svojim je uslugama pokrio cijeli prostor Općine.

Pošta

Poštanski ured u Trpnju, prilagođen je suvremenom poslovanju i pružanju poštanskih usluga. Ugrađene telefonske kabine opremljene su brojačima impulsa, a cjelokupno poslovanje je kompjuterizirano. Važno je napomenuti da je poštanski ured Trpanj ujedno i dostavna pošta. Smatra se da navedeni poštanski ured zadovoljava potrebe, pa se ne planiraju novi.

Telekomunikacije

Mjesna telekomunikacijska mreža povezuje Trpanj, Gornju i Donju Vručicu te Dubu. Mreža je u cijelosti podzemna osim manjeg dijela samonosivih zračnih trasa koje povezuju udaljene grupe tk korisnika. Ukupni instalirani kapacitet mreže je 700 pari od čega 600 pari pokriva naselje Trpanj a 100 pari Gornju i Donju vručicu te Dubu. Kabelski izvodi u mreži su većinom stupni sa zračnim pojedinačnim priključcima, a manjim dijelom su izvodi na kućama odnosno podzemni.

Automatska telefonska centrala

ATC Trpanj smještena je u vlastitom prostoru. Ugrađeni ATC je UPS (udaljeni pretplatnički stupanj) AXE != Mokošica. Instalirani kapacitet iznosi 384 izravna telefonska broja s mogućnošću proširenja do preko 2000 brojeva u krajnjem kapacitetu.

Mobilna telefonija

Na zgradi tkc Trpanj planira se montaža bazne stanice za mobilnu telefoniju.

Obaveza je nositelja izrade prvog stupa bazne stanice mobilne telefonije na nekom prostoru, da se prethodno suglasi, da će stup moći koristiti i drugi operateri mobilne telefonije, koji će se naknadno pojaviti na istom prostoru, a kako bi se spriječilo formiranje šume stupova na bliskoj udaljenosti.

Planira se

Planom razvoja tk sustava predviđeno je instalirati svjetlovodni kabel koji će ATC Trpanj povezati u svjetlovodni spojni sustav na području tkc Dubrovnik. Trasa spomenutog kabela kretala bi se od raskrižja Orebić-Trpanj (Pelješka cesta), cestom prema Trpnju. Unutar urbanog dijela Trpnja, do ulaska kabela u prostor ATC Trpanj, položio bi se mrežni kabel (pretpostavljeni kapacitet je 200 do 300 pari) koji će služiti za dopunu tk mreže na istočnom dijelu Trpnja. Na istom području se predviđa ugradnja pvc cijevi sa spojnim i odvojnim zdencima te na taj način napravljena kabelska kanalizacija omogućuje fleksibilnost u izradi i održavanju tk mreže.

Nadalje, planira se ugradnja UPS-a u Dubu koji bi se povezao uređajem kapaciteta 2 Mbit/s po postojećem mrežnom kabelu do ATC Trpanj pa dalje svjetlovodom na nadređenu ATC. Isto tako planira se za područje lokalnog naziva "Ville" postojeći samonosivi kabel zamijeniti podzemnim dostatnog kapaciteta.

Razvojem poštanske djelatnosti planira se smanjenje broja tel. kabinskih govornica (razlog je sve veća uporaba mobilne telefonije i javnih telefonskih govornica), te umrežavanje cjelokupne kompjutorske obrade podataka u zajedničku mrežu putem Županijskog informatičkog sustava.

Prikaz je na grafičkom listu br. 2b: „*Infrastrukturni sustavi - pošta i telekomunikacije*“

3.5.2. ENERGETSKI SUSTAV

Poluotok Pelješac i Općina Trpanj na njegovom zapadnom dijelu uključeni su u državnu elektroenergetsku mrežu preko otočnog dalekovoda DV 110 kV HE "Zakučac" - TS "Dugi Rat" - TS "Nerežišće" - TS "Starigrad" - TS "Blato" - TS "Ston". Općina se električnom energijom napaja iz TS «Pijavičino» zračnim kabelom 10 kV. Vod iz pravca naselja Oskorušno ide do trafostanice TS «Vručica Gornja» 10(20)/0,4 odakle se račva i

- jedan krak ide do naselja Trpanj, a
- drugi do naselja Donja Vručica i Duba.

Dakle temeljni je problem Općine Trpanj snabdijevanje električnom energijom iz samo jednog pravca. Zato se planira izgradnja još jednog dalekovoda koji bi se iz trafostanice TS «Luka» trasirao prema istoku i zoni uvale M. Prapratna te dalje prema spoju sa dalekovodom 10 kV Oskorušno V. Prapratna čime bi se zatvorio krug koji bi dijelu Općine Trpanj sa naselje Trpanj osigurao snabdijevanje električnom energijom iz dva pravca. Naselje Donja Vručica snabdijeva se iz trafostanice TS «Vručica Donja» 10(20)/0,4, s naselje Duba iz trafostanice TS «Duba Trpanjska» 10(20)/0,4. Kako bi se poboljšala opskrba zone uvale Divna u prostoru Divne

- planira se trafostanica TS 10(20)/0,4 kV.

Naselje Trpanj snabdijeva se električnom energijom preko pet trafostanica TS «Trpanj 1», «Trpanj 2», «Faraon», «Ville», «Luka».

Prikaz je na grafičkom listu br. 2c: "Infrastrukturni sustavi - elektroenergetika"

3.5.3. VODNOGOSPODARSKI SUSTAV

3.5.3.1. Vodoopskrba

U Općini samo naselje Trpanj ima izgrađenu vodoopskrbnu mrežu i opskrbu vodom. Ostala naselja Općine Gornja i Donja Vručica te Duba snabdijevaju se iz gustirni i bunara. Postoji mogućnost da se vodoopskrbom opreme i naselja Gornja Vručica i Donja Vručica, pa se to planira ovim Planom.

Vodovod u naselju Trpanj izgrađen je temeljem vlastitog izvora oskudnog kapaciteta «Orah». Kvalitetnija vodoopskrba ostvaruje se temeljem regionalnog vodovoda NPKL, jer je naselje Trpanj i njegova vodosprema «NPKL» od 500 m³ priključena na regionalni vodovod iz pravca Općine Orebić, odnosno vodospreme «Potomje» s crpnom stanicom «Dingač». Zbog više cijene vode sustava NPKL Općina kad god to može koristi vlastito izvorište vode «Orah» i njegovu vodospremu «Orah» od 100 m³.

Oko izvorišta «Orah» uspostavljena je zona sanitarne zaštite izvorišta.

Dakle, vodoopskrbni sustav Općine, odnosno naselja Trpanj temelji se na

- cjevovodu položenom duž državne ceste D-415 u dolini Prosik iz pravca Općine Orebić.
- vodospremi «NPKL» kapaciteta 500 m³ smještenoj u dolini Prosik uz cestu D-415,
- izvorištu «Orah» smještenom također u dolini Prosik i
- vodospremi «Orah» kapaciteta 100 m³ smještenoj u zoni izvorišta i pored ceste D-415.

Osim poboljšavanja i postojećeg sustava

- planira se i polaganje cjevovoda od cjevovoda u kanjonu Prosik preko G. i D. Vručice do Dube s izgradnjom vodospreme u zoni iznad uvale Divna i naselja Duba Pelješka s prepumpnom stanicom

U Općini ima nekoliko izvorišta bočate vode sva su smještena blizu obale mora:

- Blace – zapadno od Dube Pelješke,
- Divna - u zoni uvale Duvna,
- Luka - istočno od naselja Trpanj u zoni uvale Luka:

Izvorišta bočate vode

Zone se kao takove trebaju štiti u skladu sa Zakonom, pravilnicima, uredbama i standardima. Hrvatske vode nemaju planove za korištenje predmetnih potencijalnih vodozahvata za potrebe javne vodoopskrbe,

tako da se isti mogu koristiti samo za sanitarne i tehničke potrebe. Ukoliko bi se insistiralo na korištenju voda za potrebe javne vodoopskrbe, tada bi nužno bilo izraditi hidrogeološku studiju, koja bi vjerojatno uvjetovala izmjenu Plana u slivu izvora Divne i Luke. Zone zaštite ovim su Planom shematski zacrtane na karti u mjerilu 1:25000, pa bi trebalo provesti sustavnija istraživanja i njihovim temeljem točno odrediti granice zaštite.

Prikaz je dan na grafičkom listu br: 2d: "Infrastrukturni sustavi – vodnogospodarski sustav - vodoopskrba".

3.5.3.2. Odvodnja voda

U vezi s lošim stanjem odvodnje otpadnih voda dolazi tijekom sezone do nepoželjnih i neodrživih prilika u priobalnom moru, koje ne odgovaraju ni osnovnim humanim normama i koje s naslova zakonskih odrednica vezanih uz kakvoću obalnog mora zahtijevaju neodgodivu sanaciju. Prema tome, a uzimajući u obzir turizam kao primarnu granu gospodarske djelatnosti, a također i zahtjeve o kakvoći okoliša, rješavanje kanalizacije predstavlja se imperativom.

Razvitak turizma te ekološki uvjeti u Neretvanskom zaljevu i neposredno gravitirajućem Malom moru zahtijevaju ubrzanu izgradnju objekata koji će doprinijeti poboljšanju i očuvanju čovjekova okoliša, a time i poboljšanju standarda življenja. Zaključno, rješenje kanalizacije te pripadno pročišćavanje i dispozicija otpadnih voda trebaju biti takvi da se garantira zaštita neposrednog okoliša na kopnu i da se dispozicijom u podmorje ne utječe na promjenu kakvoće priobalnog mora iznad dopuštenih veličina.

Sve unaprijed izloženo odnosi se na tzv. kućanske otpadne vode, a u koje se uključuju i hoteli, odnosno turistička djelatnost. Međutim, ako se promatra cjelokupna kanalizacijska odvodnja, a koja uključuje i oborinske vode, u tom se slučaju problem proširuje, tj. zadatak se svodi i na zaštitu od oborinskih voda, tj. na njihovo svrsishodno odvođenje u pripadni prijamnik - priobalno more.

Slijedno općim pravilima struke, za područje naselja Trpanj predviđena je primjena razdjelnog kanalizacijskog sustava, kojim se posebnim kanalima odvođe kućanske otpadne vode, a posebnim oborinske vode. Kod toga, a s gledišta zaštite obalnog mora, na prvom od navedenih sustava (kanalizacija kućanskih otpadnih voda) zahtjevno se postavlja potrebitost interpolacije odgovarajućeg uređaja za pročišćavanje otpadnih voda s prikladnom dispozicijom efluenta u podmorje (posredstvom dužeg podmorskog ispusta s difuzorom), a drugim sustavom (oborinska kanalizacija) direktno ispuštanje uz ev. interpolaciju građevina kojima bi se spriječilo unošenje grubih onečišćenja, prvenstveno plivajuće tvari.

Imajući u vidu sadašnje stanje odvodnje oborinskih voda na ovom prostoru može se istaći neminovnost paralelnog rješavanja tog problema. Naime, iskustva iz prakse pokazala su da prilikom intenzivnijih kiša dolazi do plavljenja dijela naselja. Prema tome, zadatak se svodi na zaštitu od brdskih voda i na rješenje odvodnje oborinskih voda s urbanih područja.

Prema podacima iz Prostornog plana uređenja Općine Trpanj, te uz neke vlastite dodatne novelacije, predviđa se broj korisnika buduće kanalizacije prema strukturi potrošača kako slijedi:

Vrsta korisnika	I. etapa razvitka		II. etapa razvitka	
	ljeti	zimi	ljeti	zimi
Stanovnici	600	550	700	600
Turisti, privatni smještaj	2000	-	3000	-
Turisti u hotelima	300	-	700	-
Turisti u kampovima	200	-	450	-
Korisnici vikendica	400	100	500	-
Ukupno:	3500	650	5350	700

Napomena: podaci su za potrebe izračuna odvodnje otpadnih voda.

Iz izloženog je vidljivo da se struktura korisnika "Turisti" predstavlja osjetno većom od brojnosti domicilnog stanovništva. Nadalje, vidljivo je da ljetni broj korisnika osjetno premašuje broj korisnika u zimskom razdoblju, a koji se povezuje samo uz stanovništvo, te uz manji broj korisnika kuća za odmor.

a) Kanalizacija otpadnih voda

Uvažavajući postavke koje su prethodno izložene pristupilo se uspostavi konfiguracije kanalizacijskog sustava za sanitarne otpadne vode naselja Trpanj, a čije se osobine ogledaju u slijedećim pogonskim značajkama:

- otpadne vode sa cjelokupnog područja obuhvata odvoditi će se u do lokacije prije luke, posredstvom četiri temeljna kanala, koji će se priključiti na glavni sabirni kolektor položen preko parka „Gradina“, putem kojeg će otpadne vode dovesti do uređaja za pročišćavanje i dalje ispuštati u Neretvanski kanal.
- krajnji istočni dio područja/sliva kojim se obuhvaća prostor koji topografski gravitira uvali Luka, predstavlja se s gledišta odvodnje izdvojenim podsustavom, ali kod kojeg će se, zbog racionalnosti, prikupljene otpadne vode transportirati posredstvom crpnih stanica (CS-2) i (CS-4) u središnji sustav naselja Trpanj.
- na središnjem dijelu Trpanjskog poja (u smjeru istok-zapad) predviđen je posebni kolektor, kojim će se otpadne vode s tog prostora, a shodno urbanističkom planu uređenja, transportirati prema ispustu.
- na jugozapadnom dijelu Trpanjskog polja predviđen je sabirni kanal kojim će se prihvaćati sanitarne otpadne vode s pripadnog područja i odvoditi u sabirni priobalni kolektor na području luke Trpanj, pa dalje prema ispustu.
- krajnji zapadni priobalni prostor od hotela "Faraon" do uvale Belješica kanalizirati će se priobalnim kanalom kod kojeg će se otpadna voda iz početnog dijela (zapadni dio prema uvali Belješica) uvoditi u gravitacijski priobalni kanal putem crpne stanice (CS-3) i tlačnog cjevovoda prema ispustu kod parka „Gradina“.
- nakon mehaničkog pročišćavanja putem rešetke i rešetke - sita (što približno odgovara zahtjevanom prvom stupnju čišćenja), pročišćena otpadna voda će se transportirati u podmorje, posredstvom crpne stanice i podmorskog cjevovoda s difusorskim sustavom kao posrednikom završne dispozicije.

Stupanj pročišćavanja na uređaju za čišćenje i duljina podmorskog ispusta moraju zadovoljiti zahtjeve zaštite mora.:

Na morskim plažama u skladu s Uredbom o standardima kakvoće mora na morskim plažama (NN 33/96); II. kategorija kakvoće za ostalo obalno more.

Uređaj za pročišćavanje može se izgrađivati u etapama:

- u prvoj etapi izgradnje uređaja za pročišćavanje, uređaj bi se izgradio s preliminarnim (mehaničkim) stupnjem čišćenja;
- u drugoj etapi uređaj bi se dogradio na biološki i/ili fizikalno-kemijski stupanj pročišćavanja.

Konačno, predviđaju se obaveze:

- a) Ako se na dijelu građevinskog područja izgradi javna kanalizacijska mreža i ako postoje za to tehnički uvjeti, postojeće stambene i ostale građevine se moraju priključiti na nju.
- b) Ako na dijelu građevinskog područja na kojem će se graditi građevina postoji javna kanalizacijska mreža, stambene i druge građevine moraju se priključiti na nju.
- c) Gdje se ne planira ili još nije izgrađena odvodnja otpadnih voda otpadne vode iz domaćinstva moraju se prije ispuštanja u okoliš pročišćavati metodom autopurifikacije u septičkim jamama.
- d) Otpadne vode iz gospodarskih zgrada u domaćinstvu s izvorom zagađenja i gospodarskih postrojenja moraju se prije upuštanja u recipijent pročititi do stupnja na kojem se nalazi recipijent odnosno do stupnja i na način predviđen posebnom odlukom Općinskog vijeća.

b) Oborinska kanalizacija

U slijedu naprijed izloženog, oborinska kanalizacija formirana je na način kojim se prihvaćaju sve oborinske vode s urbanog područja, kao i dio brdskih voda s južno gravitirajućeg zaleđa, promatrano u odnosu na Trpanjsko polje kao središnji prostor.

Kod toga je posebna pozornost obraćena zapadnom dijelu Trpanjskog polja tj. u prostoru prema trpanjskoj luci, koji se predstavlja najugroženijim s naslova oborinskih voda, odnosno kod kojeg se već danas pojavljuju česta poplavlivanja, odnosno stanja koja zahtijevaju hitnu sanaciju.

Oborinska kanalizacija predviđena je s pretežitim položajem po glavnim cestovnim prometnicama, čime se ujedno predstavlja nositeljem prihvata oborinskih voda iz čitavog usputnog područja, sve posredstvom priključnih oborinskih kanala.

Međutim ovdje, tj. s gledišta mreže oborinskih kanala, valja imati na umu, da će se ta mreža izgrađivati postupno, u skladu s utvrđenim prioritetima, tako da se projektom iznijeto rješenje odnosi na konačno stanje, tj. na cjelovitu odvodnju oborinskih voda s područja naselja Trpanj, koja uključuje i zaštitu od brdskih voda koje gravitiraju urbanom prostoru, tj. Trpanjskom polju kao središnjem dijelu cjelokupnog sliva.

Valja ujedno istaći, da odvodnja prometnica odnosno predvidivi položaj oborinskih kanala u tijelu prometnice ili sa strane, zahtijeva u cilju učinkovitosti rješenja i cjelovito formiranje tih prometnica, pod čime se razumijeva ugradba cestovnih rigola i pripadajućih slivnika. Upravo zbog toga za očekivati je da će se oborinska kanalizacija izvoditi u fazama, shodno iskazanim potrebama i raspoloživim financijskim mogućnostima.

Eventualno priključivanje otvorenih kanala na zatvoreni kanalizacijski sustav, treba obvezno rješavati uz izvedbu predtaložnika s grubom zaštitnom rešetkom, kako bi se spriječilo unošenje krupnijih i lako taloživih tvari u zatvoreni sustav kanala.

Dispozicija oborinskih voda kanalizacijskog sustava Trpanj predviđena je putem dva obalna ispusta, s položajem na području luke, tj. unutar pristanišnih lukobrana (na priloženom planu označeni su sa U_1 i U_2).

Kako je već uvodno istaknuto ne isključuje se mogućnost da se ispuštanje oborinskih voda riješi posredstvom ispusno-rasteretne građevine kojom bi se spriječilo unošenje plivajućih tvari i masnoća, a prema potrebi i krupnijih suspenzija. Na taj način postići će se bolji uvjeti zaštite priobalnog mora na području luke, a čime će se i u ovom specifičnom akvatoriju osigurati boja kakvoća vode.

Prikaz sustava odvodnje dan je na grafičkom listu br. 2e: "*Infrastrukturni sustavi – vodnogospodarski sustav – odvodnja otpadnih voda, skladištenje i odlaganje otpada*".

3.5.3.3. Vodno gospodarstvo

Bujice

Na području Općine nema značajnijih stalnih vodotoka, ali zato ima značajnijih bujičnih tokova. Najznačajniji bujični tok teče dolinom Prosik i on se djelomično regulira. Rađeni su protuerozijski radovi: u donjem dijelu izgradnjom kinete, a u gornjem toku izgrađeno je nekoliko retencijskih pregrada. Uređenje će se nastaviti prema potrebi.

Značajan bujični tok prolazu planiranom turističkom zonom u uvali Divna, pa će ga biti potrebno regulirati prilikom planiranja i izgradnje turističke zone «Divna».

Značajan bujični tok spušta se s visova Sv. Ilije i kroz Dubu Pelješku utiče dalje u more. I taj se tok ovim Planom predlaže za regulaciju.

Ukoliko se ukaže potreba za zaštitom eventualno ugroženih poljoprivrednih površina ili objekata ugroženih djelovanjem bujica, zaštita se može osigurati intervencijama i radovima na slivu: regulacijski radovi, izgradnja pregrada za zaustavljanje nanosa, čišćenje nanosa, pošumljivanja i dr.

Planom se predviđa mogućnost regulacijskih i drugih radova koje Hrvatske vode izvode na bujičnim vodotocima. Ovi su vodotoci u katastru evidentirani kao čestice "Javno dobro vode" ili kao državna imovina. To su sva vodonosna ili napuštena korita površinskih kopnenih voda. Od posebnog su interesa za Republiku Hrvatsku i njima kao pravna osoba upravljaju Hrvatske vode. Bilo kakve intervencije ili zahvati na ili oko "javnog dobra voda" koje mogu poremetiti vodni režim moraju dobiti suglasnost. Hrvatskih voda.

Na području Općine postoji i jedna depresija Blace zapadno od naselja Duba Pelješka. To je depresija u zemljištu gdje se formira lokva od oborinskih voda, a koju bi trebalo očistiti, urediti i koju ovaj Plan zadržava u njoj funkciji, tim više što u njoj zoni postoji izvor bočate vode.

Prikazi su dani na grafičkom listu br. 2e: " *Infrastrukturni sustavi – vodnogospodarski sustav – odvodnja otpadnih voda, skladištenje i odlaganje otpada* ".

3.6. POSTUPANJE S OTPADOM

Planom je određeno da će lokacija za odlaganje krutog otpadnog materijala biti određena Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske županije.

Otpad koji se stvara u Općini strukturiran je kao:

- a) *otpadni građevinski materijal (šuta)*, koji će se odlagati na uređenom deponiju u okviru Općine,
- b) *materijal nastao iskopom za gradnju zgrada (zemlja, kamenje i sl.)* koji će se odlagati na *planirkama*, čije će lokacije, otvaranje i zatvaranje određivati Općina,
- c) *komunalni organski i anorganski otpad* koji će se odlagati na odlagalištu, odnosno uređenom skupljalištu, komunalnog otpadnog materijala na lokaciji «Vinošte» na području Općine.

Za potrebe izrade Prostornog plana Dubrovačko-neretvanske županije izrađena je studija "Zbrinjavanje komunalnog otpada u Dubrovačko-neretvanskoj županiji" IPZ Uniprojekt MCF, Zagreb, kojom je utvrđen program gospodarenja otpadom i makrolokacije objekata u sustavu gospodarenja otpadom.

Međutim, tek nakon otvaranja novog odlagališta u skladu sa svim zakonskim propisima, pravilnicima i standardima može se očekivati zatvaranje neuređenog deponija «Vinošte» u Općini Trpanj.

Prema terminskom planu Prijedloga prostornog plana Dubrovačko-neretvanske županije vidljivo je da se sanacija odlagališta prema zakonskoj obavezi mora provesti do 01. srpnja 2003. godine, trajanje odlaganja se procjenjuje do 2005. godine (??).

U sklopu gospodarskih zona predviđa se urediti skupljalište korisnoga otpada (metal, staklo, papir, drvo, plastika). U cilju ostvarenja ovakvoga skupljališta potrebno je da nadležno komunalno poduzeće, koje zbrinjava otpad, pripremi odgovarajući sustav sakupljanja otpada.

3.7. SPRJEČAVANJE NEPOVOLJNOG UTJECAJA NA OKOLIŠ

Ugroženi dijelovi okoliša su osobito:

1. more i obala, osobito obalni dijelovi naselja i dijelovi obale do koje postoje kolni pristupi:
  - potez obale uvala Belečica – uvala Luka, osobito uvala Luka;
  - potez obale od istočnog početka plaže u Dubi Pelješkoj do lokacije Blace zapadno.
2. kvalitetna poljoprivredna tla:
  - Trpanjsko polje;
  - polje Gornje Vrućice uz naselje Gornju Vrućicu;
  - polja uz naselje Donju Vrućicu južno od lokalne ceste L-69002.
3. kulturno-povijesni spomenici (tablica 4. odredaba za provođenje ovoga Plana);
4. objekti pučkog graditeljstva, svojstvene tipologije i matrice naselja (tablica 4. odredaba za provođenje ovoga Plana);
5. prostori postojećih i neuređenih odlagališta otpada;
6. krajolici, prirodni, kultivirani i kulturni (tablica 4. odredaba za provođenje ovoga Plana).

Smjernice zaštite voda obuhvaćaju razvoj infrastrukturnog sustava za zbrinjavanje komunalnih i industrijskih otpadnih voda i zaštitu od incidentnih zagađenja. Potrebno je otpadne vode, koje će se eventualno pojaviti u gospodarskoj zoni, ali i na drugim mjestima prethodno pročistiti na samim mjestima nastanka do razine komunalnih otpadnih voda prije upuštanja u kanalizaciju ili odvoženja za ispuštanje u kanalizaciju ili na za to određeni deponij. Mjere za sprječavanje utjecaja od incidentnih zagađenja trebale bi biti obuhvaćene

operativnim planovima svakog pojedinog zagađivača. Potrebno je pravodobno djelovati na suzbijanju takvih zagađenja.

Planom su, zbog zaštite i unapređenja okoliša, utvrđena osobito vrijedna područja prirode, *vrijedni krajolici*, koja se stavljaju pod poseban režim zaštite.

Zaštita prostora

Zaštita prostora obrađena je u ovom tekstu Plana i prikazana je na grafičkim listovima označenim brojem "3". Na grafičkim listovima je dan prikaz prostorne valorizacije i kategorizacije **prirodnih i kulturnih vrijednosti** područja Općine.

Smjernice za zaštitu i revitalizaciju graditeljskog nasljeđa dane su u Odredbama za provođenje, a na grafičkim listovima br. 4: "*Građevinska područja naselja i područja posebnih uvjeta korištenja*" prostorno su određene zone zaštita, zone "**stroge zaštite**", "**zone umjerene zaštite**" i "**zone zaštite sklopa**".

Zaštita čovjekove okoline

Zaštita čovjekove okoline uzima u obzir procese i oblike degradacije krajobraza:

- uništavanje i degradaciju vegetacijskog pokrivača;
- zapuštanje antropogenog krajobraza;
- degradiranje krajobraza eksploatacijom, deponijima, deponijima građevinskog materijala.

Postoje realne opasnosti da se svi navedeni oblici ugrožavanja vrijednosti krajobraza nastave.

U problem zaštite čovjekove okoline ulazi i **problematika zaštite ruralnog krajobraza**. Problem se iskazuje u više razina:

- kao vizualno-estetski: siromašenje autohtonog tradicijskog izgleda;
- kao ekološko-ekonomski: dovoljno neangažiranje prirodnih i stvorenih resursa društva;
- kao kulturološki: postepeno gubljenje materijalne kulture jednog društva.

Stoga se predlaže, među ostalim, da se tradicionalni ruralni krajobrasi izričito zaštite kao posebna kulturološka, estetska, ekološka i ekonomska vrijednost:

- da se istraže specifičnosti,
- da se detaljnije prostorno definiraju.

Sve navedeno uvelike nadilazi okvire ovoga Plana. Ipak, ovim Planom uspostavljen je sustav zaštite, a za najosjetljivije prostore i za prostore u kojima je buduća intenzivnija izgradnja najvjerojatnija propisano je donošenje planova nižeg reda što je navedeno u Odredbama za provođenje članak 116.